

UKE AKORDY BEZ PRÁZDNÝCH STRUN

BEZ NOT A BEZ ZNALOSTÍ HUDEBNÍ TEORIE

Autor: Jiří Cvrkal

Tyto krátké lekce jsou převzaty z facebookové skupiny **Ukulele a pokec o něm**, kde vycházejí pod názvem "Střípky" s podtitulem "Z malých střípků lze sestavit velkou mozaiku".

Názvy akordů odpovídají ladění C. Tedy strunám **G - C - E - A**

Akordy využívající prázdné struny se zdají být pro začátečníka jednodušší, ale časem přijdete na to, že se musíte učit spoustu hmatů - vlastně každý akord jiný hmat. Akordy bez prázdných strun se sice zdají být zprvu těžší, ale jakmile se je naučíte, stačí vám docela málo hmatů, které jen posouváte a můžete je použít pro více akordů. K tomuto systému učení akordů nepotřebujete vůbec znát noty, ani hudební teorii, je to jen taková skládanka na hmatníku. Vychází ze tří vzorových hmatů, které se jen obměňují. Také je velkou výhodou, že si můžete časem vytvořit určité šablony a ty pak používat v různých tóninách.

1. ÚVODEM

Tyto lekce jsou určené pro lidi, kteří se bojí not, takže žádné noty, ale jen stupnice. Existuje mnoho stupnic, ale slibuji, že nám bude stačit jen jedna jediná, zvaná C dur. Podle ní se budeme orientovat na hmatníku při posouvání akordů, jak se dozvíte dále. Doporučují se ji naučit z paměti. Není to o nic těžší, než se naučit třeba telefonní číslo, takže to určitě zvládnete každý.

Tóny stupnice jsou: C - D - E - F - G - A - H - C Mezi tóny jsou ještě půltóny. Křízek (#) za názvem tónu znamená jeho zvýšení o půltón (čili o jeden pražec) a b za názvem tónu pak jeho snížení o půltón. Výjimkou jsou tóny E-F a H-C, mezi kterými půltón není (znamená to tedy, že jsou od sebe vzdáleny pouze o půltón). To je vše co budete potřebovat z teorie, dál už se budeme pohybovat ien na hmatníku ukulele.

Pozn: stupnice pokračuje další oktávou a pak další oktávou atd. Asi takto:

C-D-E-F-G-A-H-C-D-E-F-G-A-H-C-D-E-F-G-A-H-C atd.

Proto když budete chtít např. hmat pro akord A posunout tak, aby z něj byl akord D, musíme ho posunout na hmatníku o 5 políček výš, nebo o sedm políček niž. Co jedno políčko, to jeden půltón.

C	C# <i>púltón</i>	D	D# <i>púltón</i>	E	F	F# <i>púltón</i>	G	G# <i>púltón</i>	A	A# <i>púltón</i>	H	C
	Db		Eb			Gb		Ab		Bb		

Stupnici C dur si můžete zahrát na nástroji a zjistit, jak to funguje.

A grid diagram illustrating a sequence of nodes. The nodes are arranged in two rows:

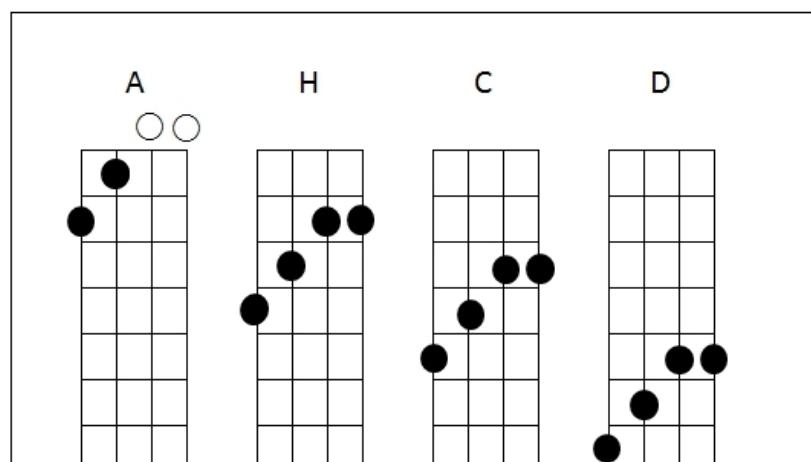
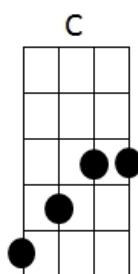
- The top row contains nodes A, E, C, and G.
- The bottom row contains nodes D, F, G, A, H, and C.

Each node is represented by a small square box containing its letter label.

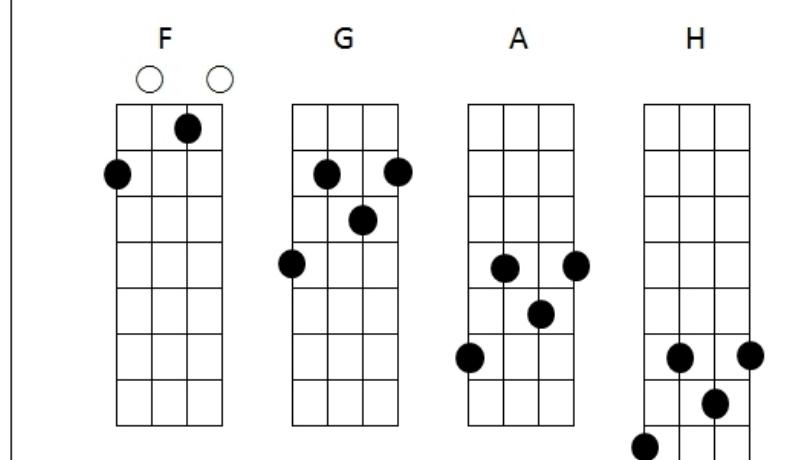
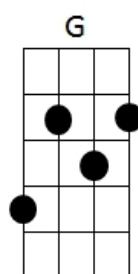
2. TŘÍ ZÁKLADNÍ HMATY

Zde jsou tři základní hmaty pro durové akordy, se kterými budeme celou dobu pracovat a které potom změníme posunutím jednoho (maximálně dvou) prstů, na akordy mollové, dominantní (např.: D7), nebo na akordy typu G6, Dm7, atd. Je to výborné pro vaši orientaci, protože na jednom místě budete mít množství akordů se stejným základem. Např. C, C6, Cmaj7, C7, Cmi, Cmi6, Cmi7 atd.

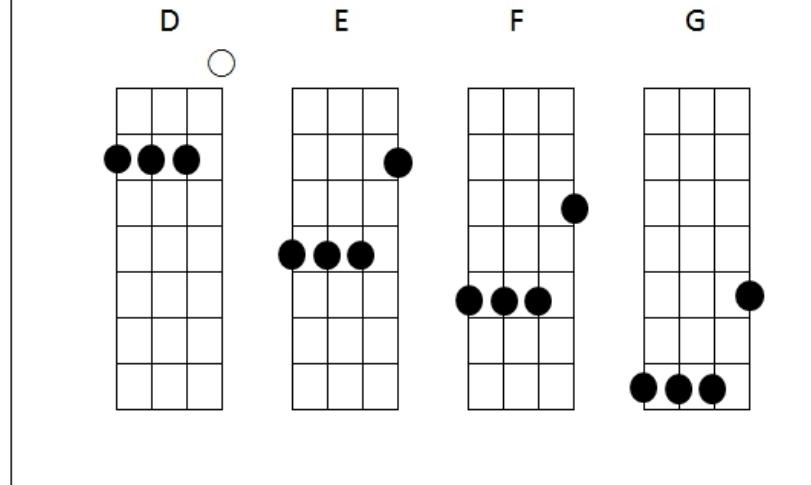
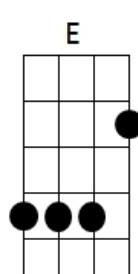
První vzorový hmat

Druhý vzorový hmat

Třetí vzorový hmat

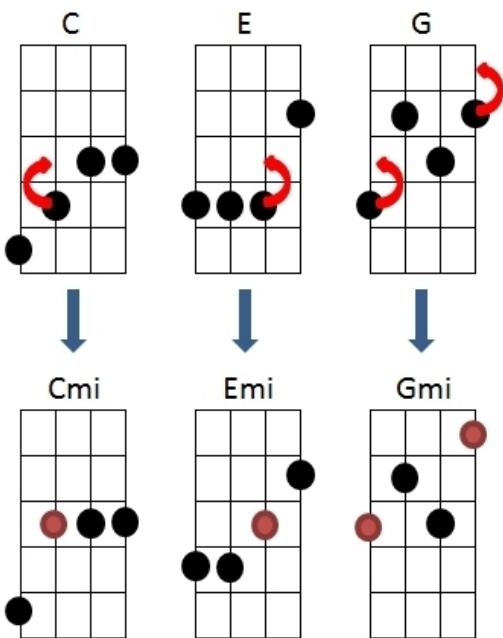

Tyto akordy jsou tvořené pouze třemi tóny a proto se musí na čtyřstrunném nástroji jeden tón opakovat. Poslechněte si, že tón na spodní struně je stejný jako na struně horní.

3. VYTVÁŘENÍ MOLLOVÝCH AKORDŮ

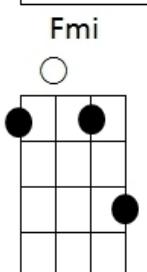
Mollové akordy se od durových liší pouze posunutím jednoho tónu o jedno políčko dolů, čili o jeden půltón níže. Samozřejmě ne libovolného tónu, ale tzv. tercie. Nebudeme však raději zabíhat do teorie. Na obrázku je to přehledně ukázáno, kam který tón posunout.

Přesunutím jednoho prstu
vzniknou z durových akordů
akordy mollové značené mi.

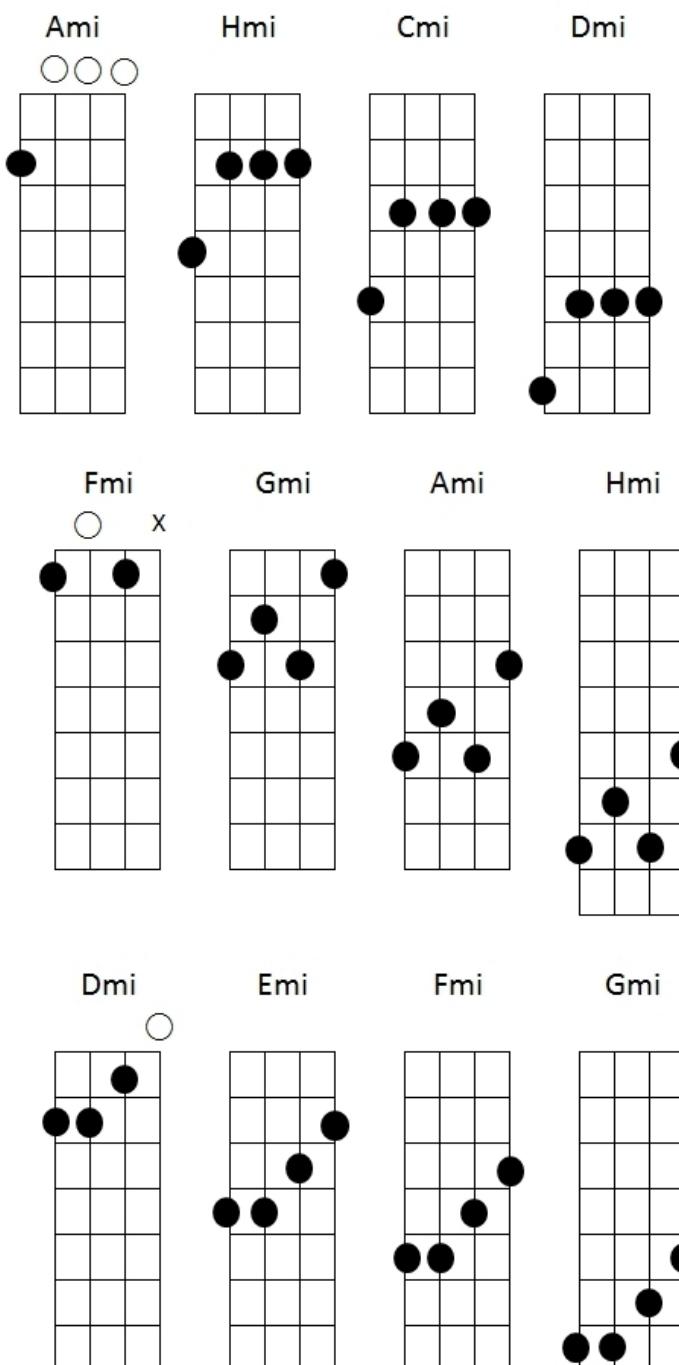
Pro zvídavé:
Schema akordů
dura a moll. Mění
se tercie, ostatní
tóny zůstávají.

Dur	Moll
5	5
3	3-
1	1

Pokud chcete hrát
akord Fmi na všech
čtyřech strunách,
použijte tento hmat.

Posouváním celého hmatu zahrajete všechny mollové akordy. Jsou na stejném místě jako akordy durové.

U převodu akordu z G na Gmi posouváme dva prsty. Není to chyba, poslechem zjistíte, že jde o stejný tón.

Použité grafické symboly:

● = umístění prstu na hmatníku

○ = prázdná struna, která musí znít

X = strunu je nutno ztlumit tak, aby nezněla

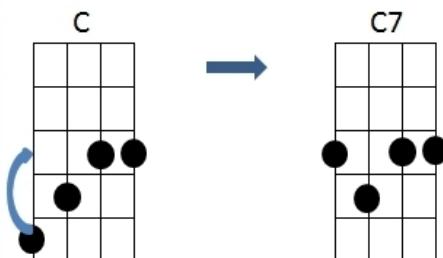
4. VYTVAŘENÍ DOMINANTNÍCH AKORDŮ - DLE PRVNÍHO VZOROVÉHO HMATU

Další hodně používanou skupinou akordů jsou tzv. septakordy dominantního typu. Nám však bude zcela stačit zapamatovat si, že se značí sedmičkou za jménem akordu. Např. C7, D7, E7, atd.

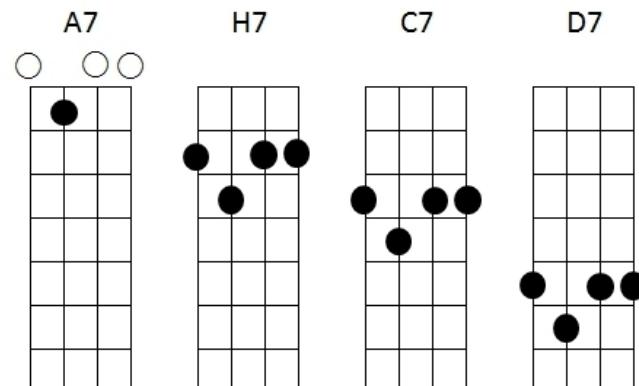
Zde se již dostáváme k akordům čtyřhlásým, vznikají přidáním sedmého tónu stupnice, tzv. malé septimy, k základnímu akordu. Proto ta sedmička. Pokud jste si zapamatovali polohy tří základních hmatů, nebude to pro vás nic těžkého. V první části si ukážeme jak změnit akord C na akord C7 a posouváním tohoto hmatu po hmatníku měnit jeho výšku a tedy i název.

Důležité je zapamatovat si, že hmaty 7 jsou ve stejné poloze jako hmaty základní, ze kterých vznikají.

Přesunutím jednoho prstu vzniknou z durových akordů akordy septimové, značené např. C7

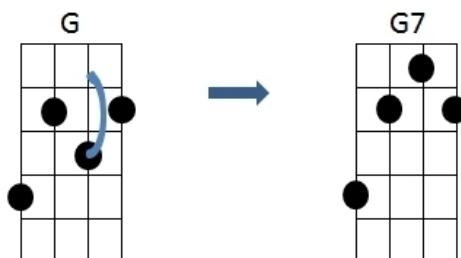

Posouváním hmatu zahrajete tyto septimové akordy. Jsou na stejném místě jako akordy durové.

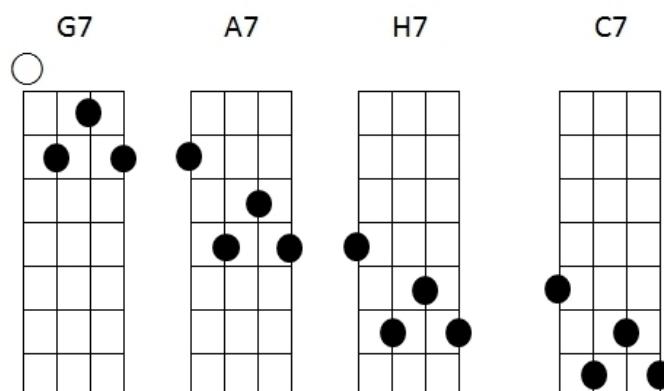

5. VYTVAŘENÍ DOMINANTNÍCH AKORDŮ - DLE DRUHÉHO VZOROVÉHO HMATU

Přesunutím jednoho prstu vzniknou z durových akordů akordy septimové, značené např. G7

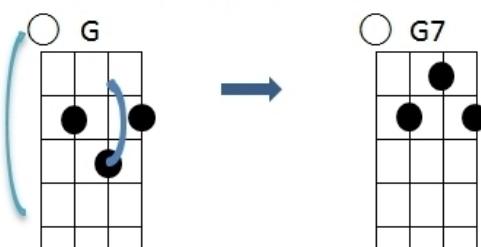

Posouváním hmatu zahrajete tyto septimové akordy. Jsou na stejném místě jako akordy durové.

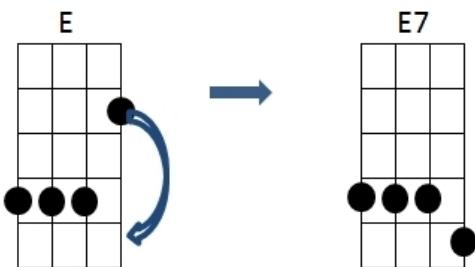
Horní varianta se obtížně drží a tak uděláme malý přesun, z důvodu lepší hratelnosti.

Přesuneme na struně G prst na jiný tón, který je také součástí akordu. viz obrázek. Později se nám to při dalších variantách akordu bude hodit.

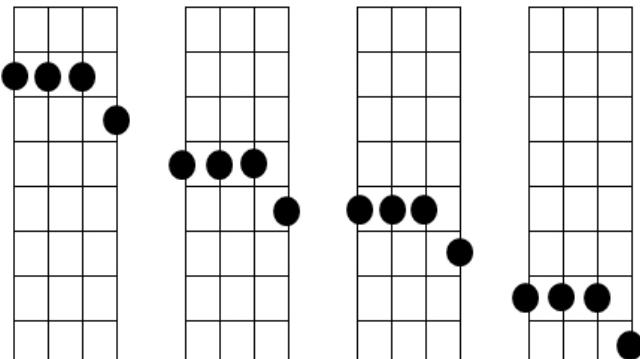
6. VYTВREN DOMINANTNÍCH AKORDŮ - DLE TRTHO VZOROVÉHO HMATU

Přesunutím jednoho prstu vzniknou z durových akordů akordy septimové, znaen napr. E7

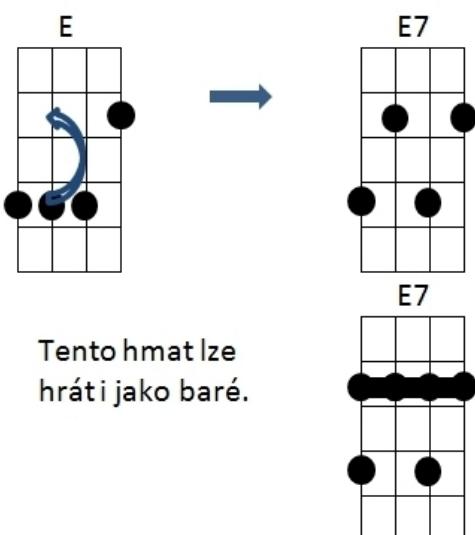

Posouváním hmatu zahrajete tyto septimové akordy. Jsou na stejnm mst jako akordy durové.

D7   E7   F7   G7

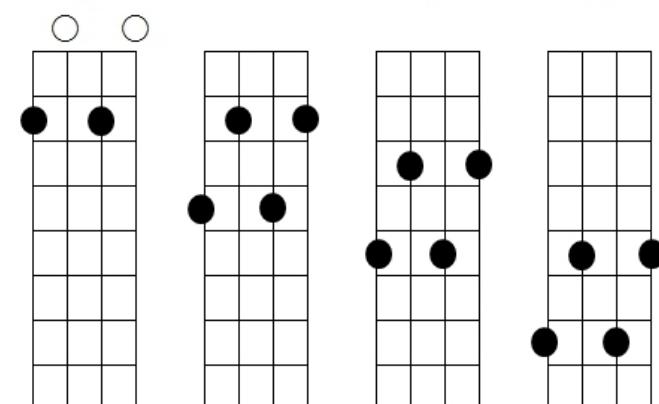
Druh možnost je pesunut jiného prstu. Zlei jen na tom, co vam bude vyhovovat.

Tento hmat lze hráti jako bar.

Posouváním hmatu zahrajete tyto septimové akordy. Jsou na stejnm mst jako akordy durové.

D7   E7   F7   G7

Pro zvdav: Schema akordů dur a dur7. Přidává se dal tn (mal septima), ostatní tóny zůstávají. Jedná se už o ctyrhlas akord.

Dur	Dur7
	7
5	5
3	3
1	1

Pokud jste tohle zvládli, tak dokzete zahrát všech bn akordy v několika hmatech a v ruznch pozicích na hmatníku. Akordy v doprovodu k psniˇce by neměly skákat po hmatníku nahoru a dolu, ale měly by se držet co nejblíže u sebe. Lépe to zn a je to také pohodlnej. Zvlst pokud hrajete bez dvn.

*

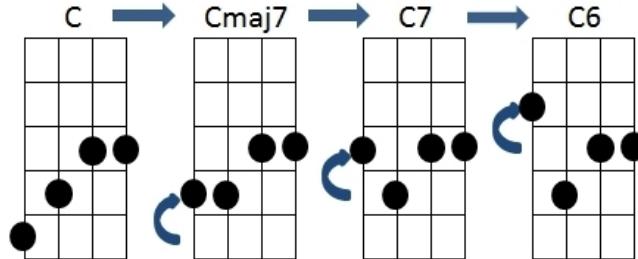
Tady mon nkter skonte, ale po dokonalm zvldnut vrm, že budete pokračovat a nezůstanete tak seven "mezi mantinely" a hra akordů se vam bude rozriovat o dal zjmav souzvuky a zavede včas do bohat harmonie.

6. VYTVAŘENÍ DALŠÍCH AKORDŮ - DLE PRVNÍHO VZOROVÉHO HMATU

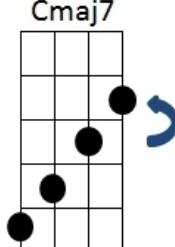
Opět vycházíme ze tří vzorových hmatů které jsou uvedeny ve 2. kapitole. Začneme s prvním z nich. Z durového hmatu (např. z C) vytvoříme přesouváním pouze jednoho prstu další tři čtyřhlásé akordy Cmaj7; C7 a C6. Posouváním těchto hmatů po hmatníku, dostáváme pak další akordy dle stupnice.

Obrázek snad napoví vše.

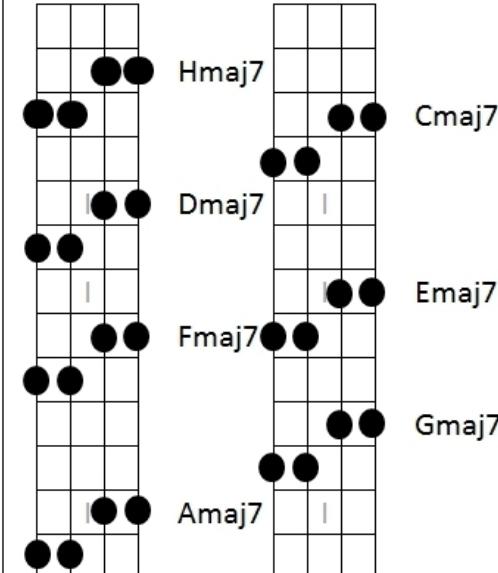
Posouváním prstu na stuně G vzniknou hmaty Cmaj7, C7 a C6

Jiný hmat pro Cmaj7, vhodný zvláště pro ladění low-G

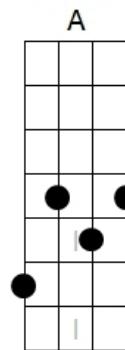

Posouváním po hmatníku dostaneme další akordy, které stačí jen upravit, viz tabulka vlevo. Např. akordy maj7

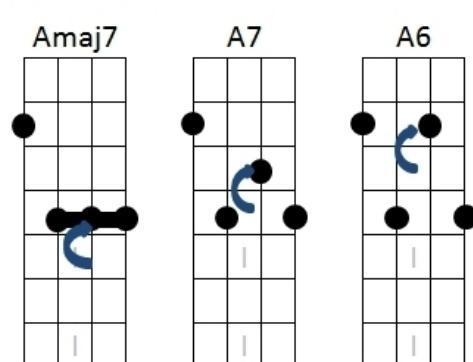
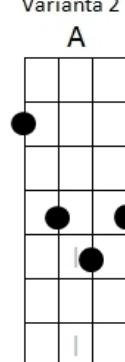
7. VYTVAŘENÍ DALŠÍCH AKORDŮ - DLE DRUHÉHO VZOROVÉHO HMATU

Varianta 1

Druhým vzorem akordu je tento hmat. Říkám mu trojúhelník. První variantu použijeme když hrájeme akord A. Druhá varianta se hůře hraje, ale je výchozí pro pochopení dalších akordů jako jsou Amaj7, A7 a A6.

Uvedené akordy vznikají posunem prstu na struně E.

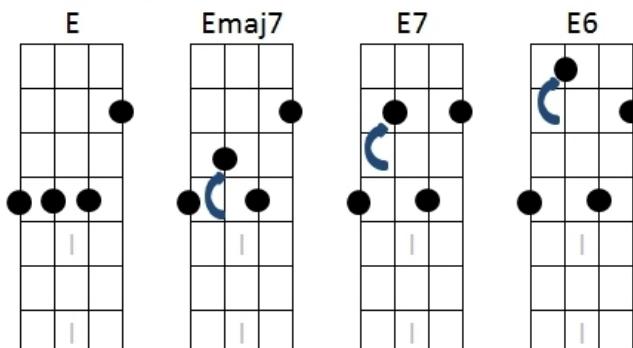

Posouváním po hmatníku dostaneme další akordy, které stačí jen upravit, viz. tabulka vlevo. Ukážeme si to na akordu 6

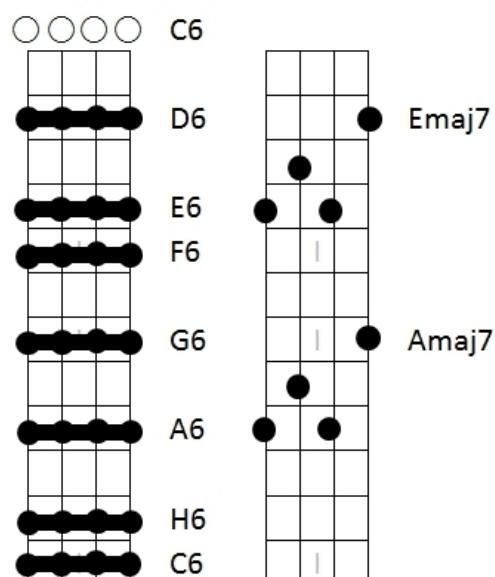
8. VYTVÁŘENÍ DALŠÍCH AKORDŮ - DLE TŘETÍHO VZOROVÉHO HMATU

U třetího základního vzorového hmatu máme dvě varianty hmatů. Společným znakem jsou tři prsty vedle sebe. Uvedené akordy vznikají posunem prstu na struně C (varianta 1) nebo posunem prstu na struně A (varianta 2).

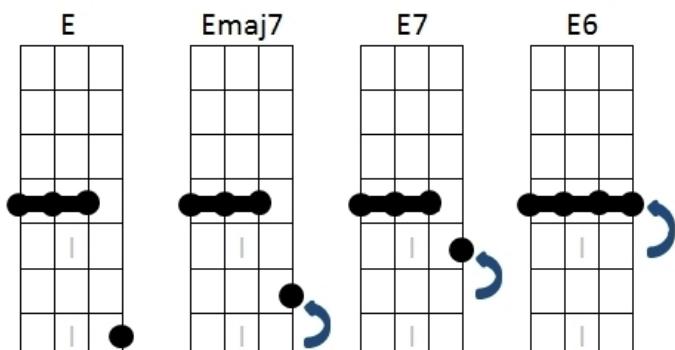
Varianta 1

Posouváním po hmatníku dostaneme další akordy, které stačí jen upravit, viz. tabulky vlevo. V pravém sloupci jsou uvedeny z přehledných důvodů jen dva akordy maj7. Další si jistě doplníte

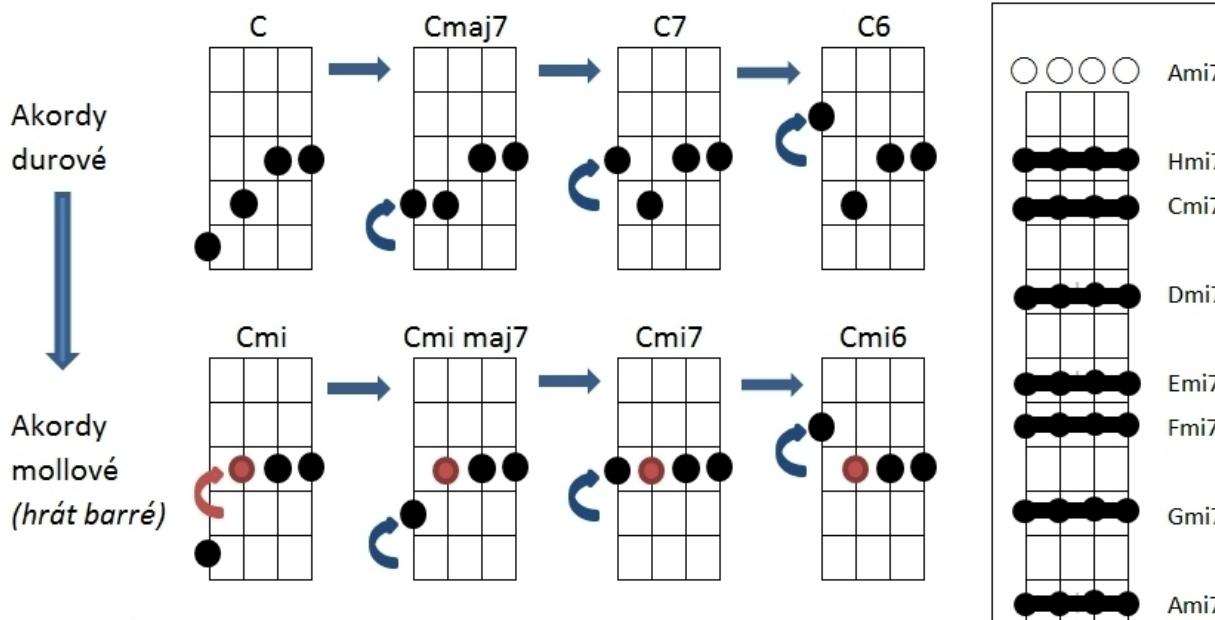

Varianta 2

9. VYTVÁŘENÍ DALŠÍCH MOLLOVÝCH AKORDŮ - DLE PRVNÍHO VZOROVÉHO HMATU

Posunutím jednoho prstu (označen červeně) uděláte z durových akordů mollové, viz kapitola 3.

Pozn. Akord mi7 má stejné tóny jako akord dur6 o malou tercií vyšší. Jednoduše řečeno mají stejný hmat. Např. Dmi7 a F6.

10. VYTÁŘENÍ DALŠÍCH MOLLOVÝCH AKORDŮ - DLE DRUHÉHO VZOROVÉHO HMATU

U tvorby dalších mollových akordů podle druhého vzorového hmatu, platí stejná zásada, že posouváme jeden prst o políčku dolů. (U akordu v první variantě musíme posunout prsty dva, ale podle sluchu zjistíte, že se jedná o stejný tón.)

Varianta 1

The diagram illustrates the first variation of finding additional minor chords based on the second template chord. It shows two rows of chord diagrams for a standard six-string guitar.

Akordy durové (Durové akordy): Shows the root position of A, Amaj7, A7, and A6. A blue arrow points downwards between Amaj7 and A7, indicating the shift direction.

Akordy mollové (Mollové akordy): Shows the first inversion of Ami, Ami maj7, Ami7, and Ami6. Red arrows indicate the shift direction between Ami and Ami maj7, and between Ami7 and Ami6.

Posouváním po hmatníku dostaneme další akordy (Shifting along the fretboard to find more chords): This column shows the resulting chords after shifting the previous ones. It includes Gmi maj7, Ami maj7, Hmi maj7, Cmi maj7, Dmi maj7, Em imaj7, and Fmi maj7.

Varianta 2

The diagram illustrates the second variation of finding additional minor chords based on the second template chord. It follows a similar structure to the first variation but uses a different shifting pattern.

Akordy durové (Durové akordy): Shows the root position of A, Amaj7, A7, and A6. A blue arrow points downwards between Amaj7 and A7.

Akordy mollové (Mollové akordy): Shows the first inversion of Ami, Ami maj7, Ami7, and Ami6. Orange circles highlight specific notes in the Ami7 and Ami6 chords.

Posouváním po hmatníku dostaneme další akordy (Shifting along the fretboard to find more chords): This column shows the resulting chords after shifting the previous ones. It includes Gmi7, Ami7, Hmi7, Cmi7, Dmi7, Emi7, and Fmi7.

Určitě jste si všimli, že některé hmaty jsou těžko hratelné, jiné moc dobře nezní (máme jen čtyři struny a poskládat na nich některé varianty prostě moc dobře nejde). Máte ale dost velký výběr, takže si mezi nimi jistě najdete své oblíbence.

11. VYTVÁŘENÍ DALŠÍCH MOLLOVÝCH AKORDŮ - DLE TŘETÍHO VZOROVÉHO HMATU

Opět posunutím jednoho prstu (označen červeně) uděláte z durových akordů mollové. U varianty 1 vycházejí akordy neúplné protože se jedná o čtyrzvuk, ale tón na nejvyšší a nejnižší struně je stejný, takže hrajeme jen trojzvuk u kterého je jeden tón zdvojen. Do naší skládačky však určitě patří, protože je důležité pochopit jak akordy vznikají.

Varianta 1

Akordy durové	E	Emaj7	E7	E6
Akordy mollové				

Posouváním po hmatníku dostaneme další akordy

Varianta 2

Akordy durové	E	Emaj7	E7	E6
Akordy mollové				

Téměř nehratelné   Hodně používané hmaty

Posouváním po hmatníku dostaneme další akordy

Shrnutí na závěr.

Cílem této práce bylo ukázat jak vznikají akordy bez použití teorie a not. Důležité je naučit se tři tákladní hmaty a umět jejich názvy v různých polohách hmatníku. Z nich si pak utvořit akordy mollové, dále si z nich utvořit akordy maj7, 7 a 6, a nakonec spojit obě metody, tedy tvorby mollových akordů a akordů maj7, 7 a 6, a vytvářet jejich mollové varianty.

Samozřejmě, že tím to všechno nekončí. Pokud bude zájem z vaší strany a vůle ze strany mojí, tak si můžeme někdy v budoucnu ukázat jak vznikají další akordy. Např. na tónu C akordy jako třeba C9, C13, C+, Cdīm, nebo třeba i složitější Cmaj9, C7/5+, C13/9-, atd.. U všeho jsou základem ty naše tři vzorové hmaty.

Pro zvídavé:
Schema všech akordů které jsme probrali
dur a moll jsou trojhlasé akordy.
maj7; 7; 6; mi maj7; mi7; a mi6 jsou čtyřhlasé akordy.

Dur	maj7	7	6	mi	mi maj7	mi7	mi6	
	7	7			7	7		velká septima
5	5	5	6	5	5	5	6	malá septima
3	3	3	5	3	3	5	5	sexta
1	1	1	1	1	1	1	1	kvinta
								velká tercie
								malá tercie
								prima

Téměř všechny zde uvedené hmaty lze hrát též jako barré. Místo prstu, který je nejblíže k začátku hmatníku, položíme ukazováček přes všechny struny.

